

ГИМНАЗИЈА
РАЗРЕД: ПРВИ
СМЈЕР: ДРУШТВЕНО-ЈЕЗИЧКИ
НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Годишњи број часова: 36

Седмични број часова: 1

СВРХА НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

Развијање свијести о значају умјетности и креативног изражавања, сензибилитета за естетику, за разумијевање и вредновање дјела ликовне умјетности. Унапређење личних стваралачких компетенција ученика.

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

- Надоградња теоретских и практичних знања из ликовне културе стечених у основној школи;
- Упознавање различитих ликовних области кроз вријеме и простор; савладавање ликовног језика;
- Подизање нивоа ликовне и опште културе ученика.
- Подстицање стваралчких потенцијала ученика и да сваки ученик буде у ситуацију да користи и унапређује властите стваралачке могућности.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА

- Пружање прегледа развоја, извора и распрострањености умјетничких стилова;
- Пружање спознаје општих и појединих историјских стилова;
- Повећање осјетљивости за опште и национално културно-историјско наслеђе, а тиме и његово вредновање, чување и заштиту;
- Утицај на формирање свијести код ученика о универзалности умјетничког језика;
- Оспособљавање за самостално доживљавање, разумијевање и тумачење умјетности;
- Његовање и развијање способности ликовног изражавања;
- Развијање смисла за склад, ред и хармонију;

- Његовање критичког мишљења и развијање способности процјењивања моралних вриједности и формирање хумане и моралне личности,
- Стварање интересовања и потребе за посјеђивањем изложби, галерија, музеја;
- Развијање смисла за поштовање, очување и његовање културних тековина и умјетничких споменика.

НАСТАВНЕ ТЕМЕ:

1. Општи појмови у ликовној умјетности
2. Умјетност праисторије и старих цивилизација
3. Умјетност старог вијека
4. Цртање
5. Перспектива
6. Народна умјетност
7. Боја и валер
8. Сликаство икона и минијатура
9. Пројекат ученичког самосталног рада

Наставна тема: Општи појмови у ликовној умјетности			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе дефиниције умјетности и ликовне умјетности; - наведе основне разлике између ликовних и других умјетности; - разликује дјела сликарства, скулптуре, архитектуре и примијењене умјетности; - објасни утицаје на формирање различитих стилова у историји умјетности. 	<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - се упознати са умјетности као науком и хронологијом умјетничких епоха; - посматрати и дискутовати о умјетничком дјелу и другим гранама умјетности. 	<p>Предмет:</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p>	<p>Тема:</p> <p>Увод у историју (Повезивање историјских периода (антика, средњи вијек, ренесанса) са развојем стилова у умјетности и културним контекстом)</p> <p>Опште физичко-географске одлике Земље (Утицај географских фактора (положај, ресурси) на умјетност)</p>

		Српски језик и књижевност	Увод у тумачење књижевности (Поређење и анализа умјетности кроз књижевне описе и стилове)
		Музичка култура	Увод у предмет, музика и друштво (Поређење стилова и изражајних средстава у музици и ликовној умјетности)

Наставна тема: Умјетност праисторије и старих цивилизација			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наведе сличности, разлике као и међусобни утицај умјетности праисторије, Месопотамије, Египта, Персије, егејске области и умјетности далеког истока и средње и јужноамеричких домородачких народа; - протумачи и преиспита природне и друштвене услове одређене умјетничке епохе, периода и стила; - препозна и разликује основне стилске карактеристике сликарства, вајарства и архитектуре, наброји и анализира најзначајнија дјела. 	<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - посматрати, анализирати и дискутовати о одређеним умјетничким дјелима; - користити самостално литературу и интернет за истраживање. 	<p>Предмет:</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Православна вјеронаука</p>	<p>Тема:</p> <p>Праисторија – првобитна људска заједница (Улога историјског контекста у разумијевању настанка и развоја праисторијске умјетности и старих цивилизација)</p> <p>Утицај географских фактора (Истраживање како климатски и просторни услови обликују архитектуру и умјетност)</p> <p>Свето откривење (Библијски мотиви у умјетничким дјелима – примјери у сликарству и вајарству)</p>

		Српски језик и књижевност	Комуникација и језик (Истраживање сличности и разлика између ликовне и књижевне умјетности, поређење тема и стилова; Анализа књижевних текстова са митолошким мотивима)
--	--	---------------------------	--

Наставна тема: Умјетност старог вијека			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефинише сличности, разлике и међусобни утицај умјетности античке Грчке и Рима; - препозна и класификује стилске карактеристике, анализира и наброји најзначајнија дјела и умјетнике; - утврди и аргументовано заступа свој став о естетском доживљају археолошких налазишта, умјетничких дјела, споменика културе и објеката у окружењу. 	<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализирати умјетничко дјело из критичке перспективе; - објаснити карактеристике Хеленистичке цивилизације и упоређивати их са Античком Грчком и Римском умјетности. 	<p>Предмет:</p> <p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Српски језик и књижевност</p> <p>Математика</p>	<p>Тема:</p> <p>Стари вијек Стара Грчка и Хеленизам Стари Рим (Политички, друштвени и културни развој Грчке и Рима; Утицај историјских догађаја на умјетност и архитектуру)</p> <p>Опште физичко-географске одлике Земље (Утицај географског простора на развој умјетности)</p> <p>Књижевност старог вијека (Антички драмски и филозофски текстови као подстицај за дјела у ликовној умјетности)</p> <p>Пропорционалност</p>

технике и начине њиховог ликовног представљања; - идентификује природне узроке њиховог настанка; - препозна и да представља различите ликовне мотиве у различитим перспективама.	- посматрати примјере цртежа и слика са приказом линеране и ваздушне перспективе; - идејно скицира различите врсте перспективе.	Географија	(Основни принципи перспективе; конструкција облика и мерење углова уз примјену правоуглих троуглова и перспективне мреже) Атмосфера (Утицај климатских и природних услова на визуелне ефекте у пејзажу)
--	--	------------	---

Наставна тема: Народна умјетност			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
Ученик ће бити способан да: - вреднује значај фолклорне и традиционалне умјетности; - именује различите врсте традиционалних умјетничких заната; - препозна орнаменте и њихове елементе.	Ученик ће: - осмислити орнамент састављен од сродних елемената истичући ритмичке вриједности облика; - да изведе дјело таписерије.	Предмет: Музичка култура Историја Српски језик и књижевност	Тема: Музика праисторије и старог вијека Музика 20. вијека (Улога музике у обредима и занатским активностима) Јужнословенске државе и народи у средњем вијеку Јужнословенски народи од XV до XVIII вијека (Историјски развој традиционалне умјетности и заната) Народна књижевност (Традиција у народној књижевности и усменом предању; приказ фолклорних мотива у језику и литератури)

Наставна тема: Боја и валер			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - компоује ликовни рад примјеном боје и валера, као ликовних елемента. 	<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - описати особине и елементе сликарства; - израдити сликарски рад користећи ликовне и сликарске елементе. 	<p>Предмет:</p> <p>Биологија</p>	<p>Тема:</p> <p>Систематика и разноврсност биљака</p> <p>(Боје у природи: камуфлажа, сигнализација, опрашивање; структура и текстура биолошких облика као инспирација за фактуру у сликарству)</p>

Наставна тема: Сликарство икона и минијатура			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - објасни традицију сликање и поштовања икона; - употрејеби неку од техника иконописања и сликања минијатура у свом раду. 	<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примјенити технику сликања икона и калиграфије на свом раду; - осмислити минијатуру исламског или византијског карактера. 	<p>Предмет:</p> <p>Историја</p> <p>Православна вјеронаука</p> <p>Српски језик и књижевност</p>	<p>Тема:</p> <p>Развијени и позни средњи вијек Јужнословенске државе и народи у средњем вијеку (Историјски развој иконописа)</p> <p>Свето откривење О посту и празницима (Богословско значење иконе; Мјесто икона у литургијском и духовном животу) (Светитељи и религиозни мотиви у народној књижевности; Опис и тумачење светачких животописа и иконографије)</p>

		Музичка култура	Музика средњег вијека (Црквена музика и икона као дио богослужења; Звучна атмосфера уз визуелно стваралаштво)
--	--	-----------------	---

Наставна тема: Пројекат ученичког самосталног рада			
Исходи учења	Активности ученика	Међупредметно повезивање	
<p>Ученик ће бити способан да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - конципира и реализације пројектно истраживања на тему националне културне баштине, укључујући значајне умјетнике, умјетничка дјела и културно-историјске споменике; - примјењује основне кораке истраживачког процеса, укључујући планирање, прикупљање и анализу информација из различитих извора (литература, интервјуи, посматрање и сл.); - води истраживачки дневник, у којем ће евидентирати ток и налазе истраживања; - развије вјештине усмене и писане комуникације кроз интервјуисање, учешће у дискусијама и изради есеја, извјештаја или интервјуа; - се креативно изражава креирајући ликовни рад подстакнут темом истраживања; 	<p>Ученик ће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - индивидуално или у групи учествовати у раду пројектног истраживања, чија тема може бити из области националне културне баштине; - истраживати различите теме као што су: значајни ликовни умјетници из окружења (сликари, вајари, архитекте), културно-историјске грађевине, дјела народне умјетности и слично; - У процесу истраживања ученици воде истраживачке дневнике, интервјуишу саговорнике, проучавају релевантну литературу, израђују сопствени ликовни рад подстакнути темом, и учествују у дискусији на школском форуму или часу. Завршна активност подразумијева представљање резултата у облику есеја, интервјуа 	<p>Предмет:</p> <p>Српски језик и књижевност</p> <p>Историја</p>	<p>- Тема:</p> <p>Некњижевни текстови (Анализа дјела завичајних писаца и књижевних текстова сличне тематике)</p> <p>Увод у историју (Испитивање утицаја историјских догађаја и личности на изабране теме)</p>

- у виду форума презентује ток и резултате свог истраживања (усмено, писмено, визуелно).	или изложбе ликовних радова, уз кратак опис спроведеног истраживања.		
--	--	--	--

Дидактичко-методичка упутства и препоруке

Настава ликовне културе у гимназији реализује се у оквиру 36 часова годишње, са једним часом седмично. Она треба да буде усмјерена на ученика, подстичући његову радозналост, истраживање, креативност и самосталан рад. Препоручује се примјена различитих општих и специфичних метода рада, које омогућавају ефикасно учење и активно укључивање ученика у процес изградње сопственог знања. Посебно се препоручује конструктивистички приступ, у коме се ученици подстичу да самостално истражују податке из различитих извора, међусобно сарађују и једни друге поучавају. Наставник у таквом приступу има улогу организатора процеса учења, водећи рачуна о различитим интересовањима и способностима ученика, како би се осигурало њихово активно учешће и стално напредовање.

Примјеном различитих стратегија учења и поучавања – као што су дискусија, дебата, тимски рад и пројектна настава – садржаји се повезују са свакодневним искуствима ученика и лакше се интегришу са другим областима и школским предметима, што доприноси цјеловитом развоју ученика. Коришћење диференцираних задатака и дигиталних алата додатно обогаћује процес учења, омогућавајући ученицима да развијају самосталност и вјештине проналажења и коришћења литературе.

Ограничен број часова захтијева пажљиво планирање и досљедну реализацију наставе. За планирање наставе неопходно је ослањати се на савремену литературу и наставна средства.

Посебну пажњу при анализи ликовног дјела треба посветити развоју ликовног језика, односно анализи ликовних елемената и композицијских принципа, уз подстицање и поштовање критичког мишљења ученика. Неопходно је повезивати теоријски и практични рад како би се постигли што бољи резултати у процесу учења.

Важан дио наставе чине екскурзије и посјете културним институцијама као што су музеји, галерије, атељеи, археолошки локалитети и рестаураторске радионице. Ове активности омогућавају ученицима да се упознају са културном баштином и развијају осјећај за њено очување. Наставник прилагођава избор локација могућностима школе и интересовањима ученика, водећи рачуна о окружењу и доступности. Препоручује се да се организује најмање једна цјелодневна екскурзија за обилазак значајних националних споменика и посјету музејима и галеријама.

У наставном процесу потребно је користити уџбенике које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске, као и другу стручну литературу.

Оцјењивање ученика потребно је врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и актуелним правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи.